

Підсумовуючи, дослідження проблеми нав'язування світові радянської пропаганди є важливими для розуміння подій того часу та теперішнього. Тодішня влада мала дуже сильний вплив на життя людей, їх мислення. Вона неймовірно сильно обмежувала права та свободи індивідів, що в кінцевому результаті ні до чого гарного не призвело. Ця проблема є актуальною і в сучасному світі, оскільки вона впливає на глобальну політику і міжнародні відносини, тому це підкреслює важливість продовження її дослідження.

Пільтєєва Вікторія Антріївна
Науковий керівник – канд. істор. наук Лапченко А.С.
Державний біотехнологічний університет

ВИСВІТЛЮВАННЯ ГОЛОДОМОРУ У ФІЛЬМІ «ЦІНА ПРАВДИ»

Голод, який поширювався протягом 1932р., набув найстрашнішої сили на початку 1933р. Підраховано, що на початку року середня селянська родина з п'яти чоловік мала близько 80кг зерна, щоб проіснувати до наступного врожаю. Інакше кажучи, кожний її член мав близько 1,7кг на місяць. Залишившись без хліба, селяни їли котів, собак, щурів, кору, листя, навіть пили помиї з добре забезпечених кухонь членів партії. Мали місце чисельні випадки канібалізму. «Буряки, які садили в огороді, не викопували. А вже викопували мерзлимими. Мерзле не заберуть. А ми це їли. Літом збирали колоски, ходили шукали ховрахів, ловили деркачів на луку, їли голубів. У діда була голубятня, поступово з'їли.», «Вживали хто як міг. З липи здирали кору, сушили і пекли коржі, з сосни ламали відростки, їли шишки, вживали різні корінці, дикий бур'ян, варили борщ з кропиви. Їли горобців, їжаків, собак, котів.»

У фільмі показані моменти голоду, коли люди їли кору дерев(вона лежала у них в тарілках). Був момент з канібалізмом, коли діти з'їли свого брата, який сам напевно загинув від голоду. Лише два варіанта їжі було показано – кора та людське м'ясо, але насправді варіантів було більше.

«Жили всі закрито, мати на засов хвірку закривала і кричала, щоб ми не виходили за цю хвіртку, бо на вулиці, що поряд, їли дітей. Ну, це страшно. А скількох хоронили таких, що ще рухалися. Чому? А щоб не заїжджати. Сьогодні він ще рухається трохи, а завтра знову заїжджати. Не було ні коней, ні підвод, ні тих, хто б їх возив. Тож тих, хто ще живий був валили на той віз і кидали в могилу.» Люди, позбавлені будь-якого продовольства пухнули і помирали від голоду. Більшість померлих не хоронили — просто не було кому. В кращому разі трупи звозили в братські могили, куди часто потрапляли й живі люди.

Фільм демонструє момент, де двоє чоловіків закидають у повозку з мертвими людьми труп жінки, а потім кладуть ще й живу дитину, яка була тієї жінки. Показане відповідає тому, як тоді були справи зі смертями.

Вартим уваги аспектом голоду є намагання викреслити його з суспільної свідомості. Ще до зовсім недавнього часу радянська позиція зводилася до

заперечення самого факту голоду. Якби стали відомими всі масштаби трагедії, то, цілком очевидно, це завдало б серйозної шкоди тому образу країни, що його прагнула створити Москва як у себе вдома, так і за кордоном. Тому влада довго забороняла відкрито говорити про голод в СРСР. У фільмі це один важливих аспектів. На екрані у великій кількості часу було показано саме це заперечення голодомору, та і голоду як такого. Разом з цим інші країни теж не вірили у голод, приймаючи слова союзу за правду – голоду немає.

Висновки: фільм добре передає події голодомору 1932-1933р. Показує чим насправді харчувалися люди, що не було достатньо їжі і треба було викручуватися якимось щоб вижити. Демонструє що смертей було багато, і навіть не мертвих хоронили. Моменти з не визнанням голодомору як у радянському союзі, так і в інших країнах. Всі ці аспекти правдиво і доступно показують який був голодомор.

Подолько Іван Володимирович

Науковий керівник – канд. істор. наук, доц. Чернікова І.В.

Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди

ВНЕСОК ГРОМАДСЬКОСТІ В ОХОРОНУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС УКРАЇНІЗАЦІЇ

В умовах українізації та нової радянської влади перед представниками громадськості України постало значне та нелегке завдання, яке потребувало переосмислення набутого досвіду дореволюційними пам'яткоохоронцями, консолідації всіх можливих зусиль, знань, умінь та навичок довкола ідей вкрай необхідної охорони культурної спадщини. Дореволюційний досвід указував на унікальне значення участі в пам'яткоохоронній роботі науковців, творчих працівників, представників громадськості, студентської та учнівської молоді. В умовах запровадження політики українізації лідерами руху з охорони культурної спадщини України у 20-ті рр. ХХ ст. стають саме представники наукової інтелігенції, які відіграли організаційну та координаційну роль у цій справі.

Основним нормативним актом, який визначав правові засади охорони культурної спадщини України на хвилі українізації стало «Положення про пам'ятники культури і природи», затверджене постановою ВУЦВК і РНК УСРР від 16 червня 1926 р. На той час значними недоліками радянської державної політики у сфері охорони культурної спадщини України стало руйнування величезної кількості культових споруд та масовий продаж предметів культурної спадщини за кордон. У таких умовах робота громадськості з охорони культурної спадщини України значно ускладнювалася.

Усі ініціативи зі збереження культурної спадщини України за часів українізації умовно можна поділити на дві групи: громадські та державні. Перші – це об'єднання громадян, утворені з метою виявлення, дослідження, охорони пам'яток історії та культури, популяризації ідеї збереження